

УДК 77.0

ПОНЯТТЯ РИТМУ В ФОТОГРАФІЇ

Студ. К.А. Шапран

Наук. керівник доц. В.О. Мироненко

Київський національний університет технологій та дизайну

Ритм – це один з найсильніших виразних засобів фотографії . Він створює відчуття організованості простору , лаконічність та ясність форми . Висловлює ідею безперервності , періодичності , протяжності. Завдяки ритму зображення "оживає", з'являється рух, очі глядача подорожують по зображенню в пошуках чогось цікавого , особливого. Однією із головних особливостей ритму є присутність кількох повторюваних в певному порядку елементів. Для появи у людини відчуття ритму досить наявності хоча б трьох-чотирьох елементів, які чергуються, але якщо їх більше, то ритмічність впливає на сприйняття ще сильніше. Фотограф повинен володіти вмінням бачити ритмічність в оточуючих предметах і використовувати її в художніх цілях. «Ритм організовує процес сприйняття зображення, ділить його на безліч тимчасових інтервалів, послідовність яких, в свою чергу, відчувається як музичний початок в композиції. Ритм - це чергування напруги й розрядки, тобто постійно змінюючийся конфлікт ».

При створенні ритмічних композицій необхідно дотримуватися правила лінійних повторень, елементи повинні йти в глибину кадру. Ритм у хорошій композиції одночасно роз'єднує об'єкти фотографії (проявляється дія закону контрастів) і об'єднує їх. Це підкреслює зв'язок ритму з композиційним законом цілісності. Отже, суть поняття «ритм» полягає в чергуванні елементів композицій як ряду ланок, об'єднаних приналежністю до одного явища в його узагальнено-образній уяві. В композиції чергування елементів спонукає глядача думати, сприймати сюжет в його розвитку. Ця властивість ритму визначає його зв'язок з композиційним законом життєвості, який вимагає від художника проникати в рух внутрішній, а не обмежуватися показом руху зовнішнього. Також ритм має властивість через певний порядок в зображенні звичайних предметів підкреслити їх естетичну сторону, відкриваючи красу і в надокучливих предметах, і в нових. Це досягається шляхом деякого віддалення художника від уже відомих прийомів малюнка і колірного рішення, від строго математичного чергування елементів в композиції. Такий відступ вказує на взаємодію ритму з законом новизни, який вимагає від художника нового естетичного відкриття світу.

В фотографії в будь-якому сюжеті можна знайти кілька повторюваних композиційних елементів, просто ми не завжди (а іноді і ніколи) не замислюємося, що це таке і навіщо це потрібно. Геометрично схожі форми, кольори або навіть лінії - не просто деталі фотографії, а її ритм. Виявляється, що в більшості фотографій саме цей елемент встановлює між предметами зв'язок, надає зображенню цілісність, а композиції - закінченість. Іншими словами, ритм змушує фотографію по-справжньому жити, - і це головний сенс існування даного ефекту.

Як приклад ритмічних предметів на фотографії можна привести сходинки, ліхтарні стовпи, залізничні шпали. Повторювані предмети зустрічаються дуже часто під час зйомок на натурі, але особливо в місті. Ритмічність фотографічному зображенню на міських пейзажах найчастіше надають повторювані об'єкти архітектури: вікна, колони, капітелі, та й самі будівлі при розташуванні в ряд, особливо багатопверхові будинки.

Крім повторення конкретних об'єктів, для створення потрібного ефекту використовують тональні чергування світлових плям і тіней (тональний ритм), а також колірних ділянок (колористична ритміка).